

Nr 124.

Av herr **Rosén**, *angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning i fråga om åtgärder för åstadkommande av minskade restantier och avskrivningar av skatter.*

På olika håll inom landet torde erfarenheten ha visat, att särskilt i städer och industrikommuner stora avskrivningar av resterande utskylder årligen måste verkställas.

I allmänhet är det väl så, att i dylika kommuner till underlättande av skattebetalningen kommunaluppbörden är fördelad på två eller tre, stundom fyra terminer, varemot kronoskatten betalas på en gång. Ofta infaller en uppbördstermin ungefär samtidigt med tiden för kvartalshyrans erläggande, eller ock kommer uppbörden vid annan för vissa grupper av samhällsmedlemmar mindre lämplig tidpunkt. Endast undantagsvis torde det förekomma, att i sådana samhällen, varom här är fråga, de skattskyldige äro förtänksamma nog att av avlöningarna lägga undan så mycket, att penningar finnas disponibla för skattens fullgörande vid uppbördsterminen. I många fall äro avlöningarna så små, att de knappast räcka till de mest nödvändiga utgifterna. Den skattskyldige, som icke kan betala sina utskylder vid uppbördsterminen och därför kommer på restlängd, kan ofta endast med stora svårigheter betala resterande belopp. I många fall fördröjes av en eller annan anledning indrivningen, till dess två eller flera utskyldsbelopp restera, och då är det vanligen omöjligt för en mindre bemedlad person att betala sin skuld, varför avskrivning måste ske, om den skattskyldige saknar utmättningsbar tillgång.

Det nuvarande uppbördssystemet, indrivningsväsendet inräknat, må ha vilka förtjänster som helst, någon uppfostran till punktlighet och god hushållning utgör det icke. Tillämpningen är givetvis högst olika i olika samhällen, men där indrivningsväsendet skötes slappt, formligen uppfostras i synnerhet de yngsta bland de skattskyldige till skattesolkare.

För att råda bot på detta missförhållande hava olika uppslag diskuterats och även blivit försökta, dock utan egentlig framgång. Jag erinrar särskilt om försöket med försäljning av skattemärken, vilket icke gav önskat resultat. Antingen »kom man sig inte för» att köpa märken eller också resonerade man på det sättet, att skatten nog kan betalas när uppbördsterminen kommer, vilket ej alltid blev fallet.

I Umeå bildades år 1915 en skatteförening, Umeå allmänna skatteförening, vars uppgift är att underlätta medlemmarnas skattebetalning genom att jämnt fördela dessa utgifter på ett flertal betalningsterminer under året. Tills vidare har verksamheten begränsats till att omfatta krono- och kommunalutskylder, pensionsavgifter och avgifter för elektrisk ström, men sannolikt komma även olika slags försäkringsavgifter m. m. att framdeles inbegripas.

Redan dessförinnan hava skatteföreningar förekommit, vilka omfattat en viss arbetsplats, t. ex. en industri eller personalen vid en större järnvägsstation, men då nyssnämnda allmänna skatteförening lär vara den första i sitt slag, torde det tillåtas mig att något utförligare redogöra för dess verksamhet.

Vid föreningens start den 1 juli 1915 hade 60 personer antecknat sig för medlemskap. För det första halvårets verksamhet beviljade stadsfullmäktige, om ock från flertalets sida med tvekan beträffande det ändamålsenliga däri, ett belopp av 500 kronor till förvaltningskostnader under halvåret. På grund av den mindre lämpliga tidpunkten för starten blev anslutningen under året ej nämnvärt ökad, men då föreningen kunde visa, att genom dess försorg skattebelopp till större belopp än stadens anslag influtit, som eljes med visshet fått avskrivnas, beviljade stadsfullmäktige för år 1916 ett anslag av 1,000 kronor till förvaltningen. Även för åren 1917 och 1918 har ett liknande anslag beviljats, sedan det visat sig, att dessa medel äro väl använda.

Vid 1917 års utgång hade föreningen 249 medlemmar. Under år 1917 utbetalade föreningen för sina medlemmar i kommunalskatt 18,000 kronor och i kronoskatt 12,100 kronor. Enligt styrelsens uppgift hade av dessa belopp med all säkerhet 3,200 kronor i kommunalskatt och 2,000 kronor i kronoskatt, lågt räknat, icke blivit erlagda utan fått avskrivnas, om ej skatteföreningen funnits. Medlemmarna äro allmänt synnerligen belåtna med föreningens verksamhet. De erlagga varken inträdes- eller årsavgift men tillgodogöras ränta på sina i föreningen insatta medel. Genom stadens anslag bestrides hela förvaltningskostnaden, som huvudsakligen utgöres av arvode till uppbördsmannen.

Vid inträdet i föreningen får medlemmen själv bestämma, på vilka tider han vill göra sina inbetalningar. I regel göres inbetalning varje avlöningsdag. Skatterna bliva således jämnt fördelade över hela året, vid veckoavlöning med $\frac{1}{52}$ -del av totala skattebeloppet varje vecka. Vid vissa arbetsplatser har sådan överenskommelse träffats med arbetsgivaren, att denna vid varje avlöningstillfälle från varje arbetares eller tjänstemans avlöning frändrager skattebeloppet, varefter uppborrdsmannen avhämtar pengarna, som omedelbart insätts i bank. Alla skattebetalningar verkställas på bestämda tider av uppborrdsmannen. Vid årets slut erhåller varje medlem skriftlig uppgift om sitt mellanhavande med föreningen. Har överskott, såsom ofta inträffar alldenstund exakta skattebeloppet ej är känt och beräkningen i regel göres rundlig, under året uppstått, kan detta uttagas eller överföras såsom behållning till påföljande år efter medlemmens fria val.

Jag tillåter mig att som bilaga till motionen foga de stadgar, som gälla för föreningen.

Utan att överskatta betydelsen av en verksamhet av ifrågavarande slag, synes denna dock vara värd beaktande även av riksdagen. Av rikshuvudboken för år 1916 inhämtas, att under året förekommit nedan nämnda avdrag på grund av avkortningar och restitutioner, varjämte följande belopp utestodo såsom resterande till nästföljande år:

	Avkortningar och restitutioner.	Utestående till nästföljande år.
Mantalsspenningar	103,616: 30	283,910: 40
Inkomst- och förmögenhetsskatt	758,689: 76	4,231,369: 02
Bevillning av fast egendom	61,558: 56	382,013: —
	<u>923,864: 62</u>	<u>4,897,292: 42</u>

Av dessa siffror kan man sluta sig till, att även för statens vidkommande åtgärder till förbättrad skattebetalning äro behövlige. Staten och kommunerna hava i detta avseende gemensamma intressen, vilka skulle i hög grad främjas, om staten lämnade bidrag till bestridande av skatteföreningarnas förvaltningskostnader. Skapandet av nya sådana föreningar skulle underlättas, om det redan från början vore klart för de av saken intresserade, att sådant bidrag kan erhållas. Helt säkert skulle också kommunerna ställa sig mera tillmötesgående, om initiativet komme från statens sida, ej minst med hänsyn därtill, att kommunerna icke behöva bära hela bördan av de med verksamheten förenade omkostnaderna, vilket ju är så mycket mindre rättvist som av vad här ovan

visats staten uppenbarligen har att vänta ett ej oväsentligt gagn av att sådana föreningar uppstå.

Det kan invändas, att en verksamhet av ifrågavarande slag är alltför ny och oprövad, för att något tillförlitligt omdöme rörande resultatet nu skulle kunna fällas. Häremot ber jag dock få anmärka, att från olika håll förfrågningar ingått till Umeå allmänna skatteförening angående föreningens organisation m. m., och att av meddelanden i pressen framgått, att åtgärder flerstädes vidtagits för bildandet av liknande föreningar. Härav synes framgå, att ett allmännare intresse för saken förefinnes. I Svenska stadsförbundets tidskrift var på sin tid den i Umeå bildade föreningen föremål för ett sympatiskt omnämnande.

Inom vissa industrier i vårt land hava under senare åren inrättats intressekontor, vilka varit till stort gagn för industripersonalen. Måhända borde även denna verksamhet uppmärksammas.

Givet är, att staten icke skulle ensam understödja sådana föreningar eller företag, vilkas uppgift är att befrämja skatteinbetalningen. Staten skulle endast samarbeta med vederbörande kommuner genom beviljande av bidrag till sådan verksamhet, varav både stat och kommun få njuta fördelar. Det synes mig helt naturligt, att kommunerna skulle bidra med den huvudsakliga delen av det belopp, som erfordras till betridande av förvaltningskostnaderna.

På grund härav får jag hemställa,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjligheten att genom statsbidrag åt organisationer, som avse att främja skatteinbetalning, eller genom andra liknande åtgärder åstadkomma minskade restantier och avskrivningar av skatter, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, var till utredningen kan föranleda.

Stockholm den 5 februari 1918.

Gustav Rosén.

Bilaga.

Stadgar för Umeå Allmänna Skatteförening.

§ 1. Föreningen har till ändamål att för sina medlemmar underlätta gäldandet av utgifterna till skatt genom att fördela dessa utgifter på ett flertal betalningsterminer under året samt att under förutsättning av fullgjorda skyldigheter

från medlemmarnas sida a föreskrivna tider i behörig ordning till stat och kommun inleverera medlemmarnas utskyldsbelopp.

Uppkommande räntor å till föreningen inbetalda belopp tillgodoräknas medlem i särskild räkning. Överskott äger medlem uppbära efter kronouppbördens varje år eller ock låta överföra i ny räkning till kommande år.

Med skatt avses i dessa stadgar ej blott krono- och kommunalutskylder utan jämväl i lag om pensionsförsäkring omförmälda pensionsavgifter samt avgifter för begagnande av elektrisk ström.

§ 2. Medlem i föreningen är en var i Umeå stad mantalsskriven person, som efter anmälan hos styrelsen i föreningen vunnit inträde samt för åtnjutande av de fördelar, medlemskap skänker, skriftligen förbundet sig till följande förpliktelser:

att till styrelsen månads- eller veckovis inbetala de belopp, som sammanlagt motsvara hans utgifter till skatt per år; samt

att senast före den 15 december till styrelsen lämna approximativ uppgift å sina skatteutgifter under det kommande året och att tillställa styrelsen för honom utfärdade debetsedlar, så snart de blivit tillgängliga.

§ 3. Försummar medlem att fullgöra honom åliggande inbetalning av skattebelopp, är han från medlemskap skild och därjämte underkastad påföljd att till föreningen förlora inestående medel utöver vad som åtgår till betalning av förfallen skatt.

Medlem, som till följd av värnplikt, sjukdom eller annat giltigt skäl, som av styrelsen godkännes, varit urståndsatt att fullgöra sin betalningsskyldighet till föreningen, är icke av sådan anledning skild från medlemskap.

§ 4. Medlem, som åtnjuter avlöning vid regelbundet återkommande terminer, är skyldig att i fråga om inbetalningar till föreningen iakttaga enahanda terminsindelning.

Utråde ur föreningen beviljas endast vid varje räkenskapsårs slut efter tre månaders förutgången uppsägning; dock medför avflyttning från samhället omedelbar avgång från föreningen med rätt att utfå inestående medel, därest den avflyttande ej förklarar sig önska kvarstå i föreningen.

Avlider medlem, har styrelsen att till stärbhuset ofördröjligen utbetala den avlidnes inestående medel.

§ 5. Gældandet av medlemmarnas skatter verkställas genom föreningens försorg. Inbetalning av skattebelopp skall ske hos föreningens uppbördsman, som för sådant ändamål skall vara för medlemmarna tillgänglig på lämplig tid och plats, som av styrelsen bestämmes.

För underlättande av medlemmarnas betalningsskyldighet till föreningen åligger styrelsen att med verk, inrättningar, enskilde arbetsgivare m. fl. där större eller mindre personal finnes anställd, träffa överenskommelse om sådan medverkan, att avdrag å medlemmarnas avlöning finge ske motsvarande dem åliggande inbetalningar till föreningen samt att samtliga dessa avdrag bleve vid varje betalningstermin i en post genom vederbörandes försorg redovisade till uppbördsmanen.

§ 6. Föreningens styrelse utgöres av tre ledamöter med två suppleanter, vilka alla skola vara medlemmar i föreningen. Därest stadsfullmäktige i Umeå lämna anslag till föreningens verksamhet, äga stadsfullmäktige utse en ledamot och en suppleant i styrelsen. Valet gäller för ett år i sänder. Styrelsen, som är gemensamt ansvarig för föreningens förvaltning, utser inom sig ordförande,

sekreterare och kassakontrollant, vilken sista nämnde har att på tid, som av styrelsen bestämmes, kontrollera uppborrdsmannens förvaltning.

Uppborrdsmannen, som antages av styrelsen och som skall genom styrelsens försorg garantiförsäkras, åligger att under styrelsens överinseende och kontroll handhava föreningens medel och ombesörja nödig bokföring; att i rätt tid till vederbörande inbetala samtliga medlemmarnas skatter samt att en gång i kvartalet lämna skriftlig uppgift till varje medlem om hans ställning till kassan och även när så önskas mellan dessa tillfällen lämna enahanda uppgifter.

Influtna medel skola av uppborrdsmannen omedelbart eller sist nästa söcken- dag insättas i bank på föreningens räkning. Uttag får ej ske annat än mot ord- förändans och uppborrdsmannens gemensamma anvisning.

Uppborrdsmannens åligganden sammanfattas i en för honom av styrelsen utfärdad särskild instruktion.

§ 7. Föreningens räkenskaper och förvaltning skola årligen granskas av två revisorer, vilka jämte två suppleanter utses av föreningens medlemmar, varjämte stadsfullmäktige, därest föreningen åtnjuter anslag från stadens kassa, äga utse en revisor och en suppleant för denne.

Över verkställd granskning upprättas skriftlig berättelse, vari ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning bestämt av- eller tillstyrkes.

Räkenskaperna avslutas för kalenderår.

§ 8. Årssammanträde hålles före utgången av februari månad å dag, som av styrelsen bestämmes. Kallelse till detta sammanträde skall kungöras i stadens tidningar minst fjorton dagar före sammanträdet. Därvid skall förekomma:

1) Styrelsens och revisorernas berättelser samt fråga om ansvarsfrihet för styrelsen och uppborrdsmän;

2) beslut om till vilket belopp uppborrdsmannen skall garantiförsäkras;

3) beslut om eventuella arvoden;

4) val av styrelse och revisorer;

5) övriga på medlemmarnas avgörande beroende frågor.

Därest minst $\frac{1}{10}$ av föreningens medlemmar förena sig i yrkande om extra sammanträde för någon uppgiven frågas behandling, är styrelsen pliktig att inom fjorton dagar utlysa ett dylikt; styrelsen själv obetaget att kalla föreningens medlemmar till extra sammanträde, när så finnes nödigt. Uti kallelse till extra sammanträde, vilken skall kungöras på enahanda sätt som ordinarie sammanträde, skall angivas ändamålet med detsamma, och få inga andra frågor behandlas än de i kallelsen uppgivna.

Vid beslut och val äger varje medlem en röst. I fråga om ansvarsfrihet för styrelsen samt val av revisorer äga emellertid styrelsens ledamöter och suppleanter ej rösträtt.

§ 9. Styrelse och revisorer samt uppborrdsmän åligger att iakttaga full diskretion om medlemmarnas förhållande till kassan.

§ 10. För ändring av dessa stadgar erfordras minst $\frac{2}{3}$ röstmajoritet vid två på varandra följande sammanträden.

För beslut om föreningens upplösning erfordras, att fråga därom förekommer vid två på varandra följande sammanträden, av vilka det ena skall vara års- sammanträde, samt att ett antal av minst $\frac{2}{3}$ av närvarande medlemmar vid varje sammanträde biträder dylikt förslag.